

GEEN MANNEN, MAAR DUIVELS! - RENDE VAN DE KAMP

titel

Geen mannen, maar duivels! Nederlanders in het Franse Vreemdelingenlegioen

auteur

Rende van de Kamp

ISBN

9789082080032

jaar

2014

pagina's

326

uitgeverij

QV

In 2014 moet het Légion Étrangère nog steeds opboksen tegen opgeklopte indianenverhalen, mythische proporties en onzin die erover wordt doorverteld. Vlak voordat ik deze recensie ga schrijven, lees ik in de Volkskrant van 8 november 2014 een ingezonden brief van, nota bene, een oud-maatschappelijk werker van Defensie. De brief, over getraumatiseerde veteranen, eindigt met: *"Een advies aan betrokkenen: als je dom bent ga je naar het Vreemdelingenlegioen. Als je slim bent: probeer wat minder macho te zijn en luister eens naar je moeder en vriendin."*

De legionair een domme macho? Zonder verstand en een haantje? Ik gok erop dat de brievenaar een gefrustreerde b.d.'er is zonder krijgsgeschiedkundige kennis van zaken.

Na lezing van 'Geen mannen, maar duivels!' weet ook hij zeker dat de legionair een elitesoldaat is, uit het beste hout gesneden, allesbehalve dom en geen Rambo. En wat net zo belangrijk is: na bijna twee eeuwen is het Vreemdelingenlegioen nog altijd een noodzaak in de geopolitiek van Frankrijk. Zo waren legionairs in 2013 nog betrokken bij de inval in Mali. Oud-kolonisator Frankrijk heeft nog altijd grote belangen in Afrika, die het best kunnen worden 'verdedigd' door de crème de la crème van de Franse Armée de Terre.

uitzending en gebruiken dat voor omscholing, ondersteuning in hun persoonlijke leven en bij terugkeer in de (burger) samenleving. Het antwoord is natuurlijk: we hebben geen geld, hartelijk dank voor uw bewezen diensten en hierbij een gratis veteranenspeldje. Een advies aan betrokkenen: als je dom bent ga je naar het Vreemdelingenlegioen. Als je slim bent: probeer wat minder macho te zijn en luister eens naar je moeder en vriendin. Bouw aan een positieve toekomst, met zo nu en dan een biertje in een veteranencafé.

Almere, oud-maatschappelijk werker Defensie

In 'Geen mannen, maar duivels!' speelt Rende van de Kamp niet alleen de geschiedenis van het Legioen af, hij rekent af met de mythes en laat talloze Nederlanders aan het woord die bij de elite-eenheid hebben gediend. Behalve dat Wim Dijkers, Piet de Wit, Lou Custers, Wil van Hooff, Ruud Arensen, Rob van Bezouwen, Frans Veltien en Marco Paans worden geïnterviewd, worden her en der in zijn boek Nederlanders opgevoerd die in het Vreemdelingenlegioen hebben gediend. Sinds 1831 naar schatting ruim 4.000 Nederlanders.

Zo verschijnt de Amsterdammer Hartog de Vries ten tonele, de enige Nederlander die aan de legendarische Slag bij Camerone in 1863 deelnam. Hierin kreeg hij een sabelhouw op zijn hoofd, raakte zwaar gewond, werd door gevangengenomen en keerde pas na drie maanden krijgsgevangenschap terug bij zijn eenheid.

Camerone markeert de onsterfelijk geworden woorden van de Mexicaanse kolonel Francisco de Paula-Milán: *"Pero no son hombres, son demonios!"*, waaraan Van de Kamp zijn boektitel ontleent. Paula-Milán's woorden illustreren nog altijd de opofferingsgezindheid en volharding van legionairs, die alleen met opgeheven hoofd en desnoods met

slachtoffers het strijdtoneel verlaten.

Tweeënzestig legionairs onder leiding van kapitein Danjou tegen 1.200 Mexicanen. Niet vreemd dat de Camerone wordt gekoesterd: *"De tradities, het vieren van zijn nederlagen als overwinningen van kracht en betrouwbaarheid, scheppen voor de buitenstaander een beeld van het Legioen dat tot de verbeelding spreekt."* (p. 129) Camerone markeert niet alleen de officiële feestdag van het Legioen, 'faire Camerone' haalde het woordenboek en staat daarin gelijk aan 'vechten tot de laatste man'.

Hét Vreemdelingenlegioen is - anders dan bijvoorbeeld het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger in de tijd van Nederlands-Indië voor Nederland was - een huurlingenleger met een status aparte. Moederland Frankrijk gebruikt de legionairs overal waar het zijn belangen wenst te dienen: *"De legionairs [...] fungeerden als militaire barometer van wat er in de wereld gebeurde. Bij elke crisis, revolutie of oorlog stroomden er weer nieuwe rekruten toe."*

De status aparte komt tot uitdrukking in vele facetten die door Van de Kamp kundig aan elkaar worden geschreven: de huurling in dienst van Frankrijk om daarbuiten dienst te doen, vecht altijd **à titre étranger**, met als gevolg: *"Mannen die niets hadden dan hun leven en dat riskeerden in dienst van Frankrijk."* (p. 108)

Zo voorkomt het Vreemdelingenlegioen dat massa's Fransen uit de reguliere eenheden in de lastigste klussen worden geslachtofferd. Als hij wordt ingezet, sneuvelt de legionair waar het Legioen dit goeddunkt, steeds in het besef van de woorden van generaal De Négrier: *"Vous autres légionnaires, vous êtes soldats pour mourir et je vous envoie où l'on meurt!"*

Ook geldt voor de legionair te allen tijde dat de opdracht heilig is. Nu duurt het wel een tijdje voor het heilige der heilige zelf is bereikt. In de woorden van Wim Dikkers: *"Je bent pas écht iets als je de kepie hebt."* Als je dan de **képi blanc** draagt, word je opgenomen in een familie die bol staat van de tradities én meegaat met zijn tijd: in 1992 droegen legionairs in de begintijd van de VN-missie UNPROFOR in voormalig Joegoslavië voor het eerst in hun geschiedenis een blauwe baret (in plaats van hun groene).

Uit verschillende interviews in het boek komt naar voren dat áls er oorlogen door het Legioen werden verloren, dit altijd de schuld van de politiek was. Uit militair oogpunt waren de legionairs altijd quasi-onverslaanbaar, behalve dan misschien in Indochina. Dat geldt al vanaf hun grote vuurdoop in 1832, in de Slag om Sibi-Chabel. Hier was het ene Abd al-Kader die zich tegen de Franse aanwezigheid in Algerije verzette, een guerrillaleger opzette om de confrontatie aan te gaan en het Legioen ontmoette. Na afloop ontving het Legioen zijn eerste vaandel. Feitelijk was dit meteen ook het begin van de militair afgedwongen Franse kolonisatie op het Afrikaanse continent.

Sterk bewust van hun imago, stuurt Frankrijk nog steeds legionairs naar vooruitgeschoven posten wereldwijd, eer en trouw hoog in het vaandel. De vele faits divers en de verspreid weergegeven tijdlijn van het Vreemdelingenlegioen, maken van 'Geen mannen, maar duivels!' een erg mooi en gemakkelijk leesbaar boek. Daarnaast is het boek eerste klas uitgegeven in hardcover.

Rende van de Kamp heeft na **Soldaat voor een ander 1 en 2** en **Onder vreemde vlag** een jongensboek met sterallures geschreven, waarin de mythes, sterke verhalen en onzin die de ronde doen over het Légion Étrangère resoluut naar de prullenbak worden verwezen. In drie woorden: très très bien!

Bron: www.boekje-pienter.nl